

Раздел 1

Български език

Всеки верен отговор се оценява с 3 точки.

Прочетете текста и отговорете на въпроси от 1. до 4. включително.

Една легенда от древна Индия

Стара хиндуистка легенда разказва как някога всички хора били богове, но злоупотребили със своята божественост и трябвало Шива, върховният бог, да им я отнеме. Той искал да я скрие някъде, където те никога да не я намерят. Свикал и другите богове на събрание. Един от тях предложил:

– Да я заровим дълбоко в земята!

Шива отвърнал:

– Това няма да ни помогне, защото хората ще издълбаят цялата земя и ще я открият.

Тогава боговете предложили:

– Нека я потопим дълбоко в океана.

– Не, и там не става – отвърнал Шива – защото те ще се научат да се гмуркат в океана и ще я намерят.

– Нека тогава я качим на върха на най-високата планина – предложили боговете.

А Шива пак им рекъл:

– Не, и това е безполезно – един ден те ще изкачат всяка планина, и пак ще си я вземат обратно.

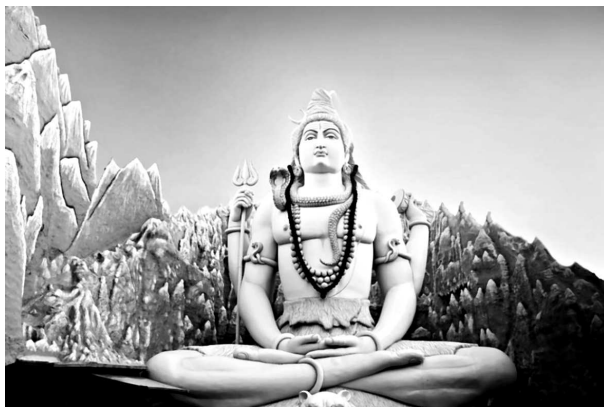
Боговете се отказали и рекли:

– Не знаем къде да я скрием, защото явно няма такова място на земята, докдето човеците няма да стигнат.

Шива дълго мислил. Мислил, мислил, и накрая рекъл:

– Ето какво ще направя. Ще скрия тяхната божественост в дълбините на тяхното същество, защото на хората никога няма да им хрумне да търсят там.

Съгласили се боговете, че няма по-добро скривалище, и както решили, така и сторили. Оттогава насетне хората вървят нагоре-надолу по земята, надлъж и нашир, копаят, гмуркат се, катерят се и проучват – търсейки нещо, което е в самите тях.

1. Каква е функцията на текста?

- А) апелативна   Б) въздействаща   В) информативна   Г) развлекателна

2. Какъв е видът на текста?

- А) статия   Б) разговор   В) приказка   Г) легенда

3. Кое от твърденията е вярно?

- А) Хората успяват да открият своята божественост.
- Б) Бог Шира иска да отнеме божествеността на хората.
- В) Хората не спират да търсят нещо, което е в самите тях.
- Г) Според индийска притча преди всички хора били богове.

4. Как се осъществява връзката между първото и второто изречение в текста?

- А) чрез контекстов синоним
- Б) чрез лично местоимение
- В) чрез показателно местоимение
- Г) чрез повторение на имена

5. Кой ред съдържа само съюзи?

- А) у, но, на
- Б) или, за да, ли
- В) та, и, че
- Г) от, да, ала

6. В кое изречение НЕ е употребено съставно глаголно сказуемо?

- А) Висша мъдрост е да различаваш доброто от злото.
- Б) Впечатлена от древния град, тя цял ден не спря да говори за него.
- В) Сигурен съм, че мога да се справя със ситуацията без чужда помощ.
- Г) Още с идването си лястовиците се заловиха да поправят гнездата си.

7. В кое изречение е употребено несъгласувано определение?

- А) Сутринта тръгнахме към старата хижа.
- Б) Предстоеше ни многочасов труден преход.
- В) По пътя се насладихме на чудесни гледки.
- Г) Видяхме, че езерата на Рила са прекрасни.

8. Кое от изреченията е безглаголно?

- А) Понякога съм бяла и добра. (П. Дубарова)
- Б) Помниш ли, помниш ли тихия двор
шъпот и смях в белоцветните вишни? (Д. Дебелянов)
- В) Градина, пролет, май, цветя,
скамейка, шепот сладък. (Р. Ралин)
- Г) Примерен да бъдеш
цялата година. (Ел. Багряна)

9. При коя от двойките думи отношението е като в посочената двойка?

писател – читател

- А) актьор – публика
- Б) ученик – учител
- В) стока – производител
- Г) фотограф – фотомодел

10. Коя от подчертаните глаголни форми в изречението е правилна?

Ако не започнем (А) да решаваме (Б) задачи за класната работа, няма да можем (В) да се справим (Г).

11. Коя от думите НЕ е синоним на *равнодушен*?

- А) безстрастен
- Б) безразличен
- В) безучастен
- Г) безмълвен

12. В каква последователност изреченията образуват смислово и логически свързан текст?

(1) Като влезе, отърси снега от дрехата си, протегна ръка в тъмнината, пристъпи и седна до камината. (2) Душата му се върна в миналото. (3) Заклюма над студеното огнище и се замисли. (4) Дълго време дядо Божил се бори със снежната буря, додето стигна вкъщи.

- А) 4, 1, 3, 2
- Б) 3, 4, 1, 2
- В) 2, 1, 4, 3
- Г) 2, 4, 1, 3

13. В кой ред НЕ е допусната правописна грешка?

- А) голяма, поляни, засмяни
- Б) отегчителен, сватба, смекча
- В) иззвъня, отенък, поддръжка
- Г) военнопленник, странноприемница, племеница

14. В кое от изреченията е допусната правописна грешка?

- А) В класа има само един неизпитан ученик.
- Б) Незнаещ не значи неможещ.
- В) Необщувайки с никого, той неусетно станал нежелан за останалите.
- Г) Мъжът негласно изрази несъгласието си.

15. Кое словосъчетание е подходящо да се постави на празното място в изречението?

Всички медии отделят ..... на събитието.

- А) важно значение
- Б) голямо внимание
- В) главен акцент
- Г) основна тема

16. В коя от отбелязаните позиции запетаята е поставена НЕПРАВИЛНО?

Според мене, (А) всичко, (Б) което се случи, (В) беше предварително добре обмислено и обсъдено с човек, (Г) познаващ в детайли работата.

Прочетете текста и отговорете на въпроси от 17. до 20. включително.

Какво казва кожният релеф на пръстите ви за вашия характер

Съществува специален дял от науката, наречен дерматоглифика, който се занимава с изучаването на папиларните изображения върху човешките длани. Кожата на тези места има сложен релеф, образуван от кожните гребенчета, които формират характерни рисунъци, уникални за всеки човек и непроменени през целия му живот.

Основно внимание в дерматоглификата се отделя върху рисунъците, разположени на върха на пръстите на ръцете, тъй като се смята, че те имат пряка връзка с нашия характер и поведение.

Съществуват три вида кожни рисунъци: примка, дъга и спирала. Това са трите основни вида кожни рисунъци, които лежат в основата на науката дерматоглифика.

Примките се срещат най-често при европейците. Хората с подобни пръсти обикновено са състрадателни и се стараят да помагат на другите. Бързо се сприятеляват. Ако имате примки на всички свои пръсти, то това означава, че притежавате богато въображение и сте истински мечтатели.

Хората с рисунъци-дъги са енергични и уверени. Можете да видите тяхната увереност в почти всичко – в позата им, маниерите и дори походката. Хората с дъги ценят изкуството и музиката и притежават експресивен или дори артистичен език на тялото.

Хората със спирали избухват лесно, но не се сърдят за дълго. Те имат вродени таланти, лесно схващат нещата и са готови да анализират средата, в която се намират. Често подхващат няколко работи наведнъж и се отказват от тях по средата, след като загубят интерес към тях. Ако човек има спирала и на двата си показалеца, значи е истински мислител. Добри са в програмирането, правото и изследванията.

17. Коя е темата на текста?

- А) Изследване на кожни рисунки – дъга.
- Б) Изследване на кожни рисунки – примка.
- В) Изследване на кожни рисунки – спирала.
- Г) Връзката на дерматоглификата и характера на човека.

18. Ключови думи в текста са:

- А) дерматоглифика, характер, поведение
- Б) европейците, ръцете, лежат
- В) дял, примка, другите
- Г) връзка, притежавате, програмирането

19. Каква е функцията на текста?

- А) поучителна
- Б) информативна
- В) въздействаща
- Г) развлекателна

20. Кое твърдение НЕ е вярно?

- А) Човек, който има рисунъци-спирали и на двата си показалеца, е истински мислител.
- Б) Човек с рисунъци-дъги е жизнен и уверен.
- В) Човек с рисунъци-примки е състрадателен.
- Г) Човек с рисунъци-спирали избухва лесно и се сърди дълго.

21. В кой ред всички думи са предлози?

- А) към, срещу, в
- Б) не, без, нали
- В) през, върху, аз
- Г) до, ала, кога

22. В кое изречение има глаголна форма на бъдеще време в миналото?

- А) Един мразовит зимен ден Хитър Петър се връщал с коня си от от пазара.
- Б) И враната, „възхитена“ от похвалите на лисицата, отворила човка и запяла.
- В) И сиренцето падна от човката на враната и лисицата щеше да го изяде.
- Г) Ветрове забрулили безмилостно набъбналата гора, леден сняг зашибал, захванала люта зима.

23. С каква част на речта е изразен подлогът в изречението?

Заспалият внезапно отвори очите си, грабвайки оставения наблизо ключ.

- А) прилагателно име
- Б) причастие
- В) съществително име
- Г) местоимение

24. Кое от изреченията е просто кратко?

- А) Колата бавно потегли.
- Б) Детето продължи играта.
- В) Момичето започна да пее.
- Г) Тържеството приключи със заря.

25. При коя от двойките думи отношението е като в посочената двойка?

истина – лъжа

- А) ред – хаос
- Б) притеснение – неспокойствие
- В) старинен – античен
- Г) запаметен – безпаметен

26. В кое от изреченията НЯМА граматична грешка?

- А) Класът ни се състои от 26 ученика.
- Б) Оригиналът е изгубен, но се пазят три преписи.
- В) Преподавателят ни е най-добрия в училището.
- Г) Госпожо, разбрахме, че Вие сте изпратили съобщението.

27. В коя от думите НЯМА наставка?

- А) светофар
- Б) приятел
- В) защитник
- Г) кълвач

28. В каква последователност изреченията образуват логически свързан текст?

(1) Проектът разработва концепция за изграждане на космическа колония за 10 000 човека, които ще живеят и работят в нея. (2) Българският проект „Космическа колония ТАНГРА“ се класира на второ място в ежегодния ученически конкурс за Космическа колония на НАСА и Националната космическа агенция на САЩ. (3) Не по-малко интересна е идеята основният закон на колонията да е базиран на съществуващите конституции на България, Франция и САЩ. (4) Учениците са създали интересен дизайн и конструкция на колонията и предлагат интересни енергийни решения.

- А) 1, 2, 3, 4   Б) 2, 3, 4, 1   В) 2, 1, 4, 3   Г) 4, 3, 1, 2

29. В кой ред НЕ е допусната правописна грешка?

- А) плешка, замък, потплата
Б) расичам, еднакъв, ужилвам
В) връстник, подлез, оцъствие
Г) етюд, изстребител, подлостта

30. В кое от изреченията НЕ е допусната правописна грешка?

- А) Кандидат-гимназистите трябва да подадат документи до 21 юни.
Б) Тя мечтаеше да се отдаде на оединение и хубаво да си почине.
В) Двадесет годишната учителка Райна Попгеоргиева ушила знамето на свободата.
Г) У рибите хрилете са зачатък на белите дробове.

31. Кои са подходящите думи, с които трябва да се попълнят празните места в текста?

През тази година България се включи за пореден път в европейската инициатива „Ноцта на музеите“, по време на която много ....., музеи и други културни институции отварят врати за нощни посещения, за да привлекат повече .....

- А) магазини, туристи   Б) галерии, посетители
В) пазари, клиенти   Г) училища, студенти

32. В кои от отбелязаните позиции в изречението трябва да се поставят запетаи?

След това(1) Хитър Петър забързал към голямата върба(2) взел новия калпак(3) и(4) разбира се(5) останал много доволен.

- А) 1, 2, 5   Б) 1, 3, 5   В) 2, 4, 5   Г) 2, 3, 5

Край на раздел 1